

Innspill til statsbudsjettet 2022 fra FIN, innovasjonsselskapene

I omstillingen av Norge har innovasjonsselskapene en sentral rolle. De utgjør en innovasjonsinfrastruktur som kobler sammen gründere, etablert næringsliv, forskning og kapital for å utvikle fremtidens næringsliv. FIN – Foreningen for innovasjonsselskaper i Norge er en bransjeforening i Abelia med medlemmer som jobber med inkubasjon, klyngeutvikling, kommersialisering fra forskning, testfasiliteter og tidligfasekapital.

FIN – Foreningen for innovasjonsselskaper i Norge viser til anmodning om å møte i komiteens budsjett høring. Vi vil kommentere regjeringen Solbergs budsjettforslag Kap. 553 Regional- og distriktsutvikling post 74 Klynger og innovasjon og post 61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling. I tillegg vil vi kommentere den avgåtte regjeringens forslag om å splitte opp Sivas virksomheter, siden dette har en negativ effekt for inkubasjons- og næringshageprogrammene bidrag til næringsutvikling. Disse programmene ligger under post 61.

FIN mener den viktigste politiske oppgaven fremover er å tilrettelegge for at nytt, kunnskapsbasert og eksportrettet næringsliv får vokse frem over hele landet. Den avgåtte regjeringen skal berømmes for å legge frem et budsjettforslag hvor det satses på deltakelse i viktige EU-program som COSME og InvestEU. Vi vil også understreke viktigheten av at Grønn plattform videreføres for 2022. Dette vil kunne gi norske bedrifter tilgang på virkemidler for vekst, lån, egenkapital og garantier samt støtte til samarbeidsprosjekter for grønn omstilling.

Solberg-regjeringens budsjettforslag legger ikke grunnlaget for det taktskiftet Norge trenger med den formidable omstillingen vi står overfor de kommende årene. For å lykkes med å få frem nytt norsk næringsliv, må det satses på virkemidler som støtter opp om hele verdikjeden, fra forskning og kommersialisering, til oppstart, skalering og eksport. Vi må styrke og bygge videre på eksisterende innovasjonsinfrastruktur som forvaltes gjennom innovasjonsselskaper, og virkemidler som har vist seg å ha en stor effekt på verdiskaping og arbeidsplasser. Vi er derfor svært kritiske til den avgåtte regjeringens forslag om å kutte bevilgningen til klyngeprogrammet, inkubasjonsprogrammet og å splitte opp Sivas virksomheter. Vi minner om at Hurdalsplattformen har som mål at flere vekstbedrifter skal ha tilgang til næringsklynger og inkubatorer, og at den har en ambisjon om å videreutvikle Siva.

Kap. 553 Regional- og distriktsutvikling post 74 Klynger og innovasjon

Klyngene våre utgjør en avgjørende infrastruktur for at Norge skal lykkes med sine ambisjoner innen næringsutvikling, regional utvikling og eksport. De er lokalisert over hele landet og samler over 2 100 bedrifter. Tall fra 2021 viser at bedrifter som er medlem av klynger har høyere verdiskaping, høyere salgsinntekter og flere ansatte sammenlignet med bedrifter som ikke er med i klynger.

FIN mener at satsingen på klyngene som et virkemiddel for omstilling bør trappes opp med 150 mill. kr. sammenlignet med bevilgningen for 2021. I statsbudsjettet for 2022 er det foreslått å redusere

bevilgningen på posten hvor klyngeprogrammet ligger med 91 mill. kr. Vi ber om at totalbevilgningen til klyngeprogrammet som et minimum holdes på samme nivå som for 2021.

Kap. 553 Regional- og distriktsutvikling post 61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling

Inkubatorene har et spesielt ansvar for å bidra til innovasjon og kommersialisering både hos oppstartsbedrifter og i eksisterende næringsliv. Systematisk innovasjonsarbeid over tid har gitt meget gode resultater som har en dokumentert effekt på arbeidsplasser og verdiskaping.

I 2021 ble det vedtatt en tilleggsbevilgning til inkubasjons- og næringshageprogrammene på 76 mill. kr. Disse krisemidlene vil bortfalle for 2022. I tillegg har Solberg-regjeringen foreslått å redusere bevilgningen til de ulike ordningene som ligger under mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling med 63,6 mill. kr.

Gjennom koronapandemien har inkubatorene opplevd en rekordhøy etterspørsel fra bedrifter som trenger faglige råd, nettverk og profesjonell bistand for å utvikle seg og vokse. Selv om det ikke er behov for krisemidler i 2022, er det en vedvarende høy etterspørsel etter inkubasjonstjenester, og Norge har et stort behov for entreprenørskap og arbeidsplasser fremover.

FIN har foreslått en øremerket bevilgning til Sivas inkubasjonsprogram for 2022 på 195 mill. kr. Inkubatorenes kapasitet bør økes for å kunne utvikle næringsliv over hele landet, enten det er etablering av ny virksomhet, omstilling, eller skalering av eksisterende. Vi ber om at den totale bevilgningen til inkubasjonsprogrammet som et minimum holdes på samme nivå som for 2022.

Nedbyggingen av Siva – Kap. 2426 på NFDs budsjett

I budsjettet er det foreslått å overføre Sivas programvirksomhet (inkubasjons- og næringshageprogrammene og testfasiliteter) til Innovasjon Norge, og å avhende Sivas eierskap i 77 innovasjonsselskaper. Våre medlemmer opplever Siva som en effektiv og treffsikker virkemiddelaktør. Å flytte Sivas programvirksomhet vil føre til at det blir vanskeligere for innovasjonsselskapene å utføre sitt samfunnsoppdrag.

Det er kombinasjonen av at Siva forvalter programvirksomheten effektivt gjennom innovasjonsselskaper, og Sivas eierskap i disse selskapene, som er nøkkelen til de gode resultatene som eks. inkubatorene skaper for norsk næringsliv. Grunnen er at Siva er den eneste eieren i over 77 innovasjonsselskaper på tvers av landets 11 regioner. Sivas eierskap fører til at innovasjonsselskapene er bundet sammen i et nasjonalt nettverk hvor de kan overføre beste praksis på tvers av regionale grenser og gi bedrifter tilgang på høykvalitets støtte uavhengig av bedriftens plassering. Ved å avhende Sivas eierskap i innovasjonsselskapene, vil denne nasjonale innovasjonsinfrastrukturen forvitte, og landets bedrifter vil få et dårligere tilbud på den krevende reisen fra gründerbedrift til eksportbedrift. Vi frykter at særlig bedriftene i distriktene vil få et dårligere tilbud, og det vil også bli mer krevende for Norge å nå sine distriktpolitiske mål om næringsutvikling i hele landet.

Det foreligger ingen troverdig plan for hvordan en oppsplitting av Siva skal styrke norsk innovasjon og næringsutvikling, og det er tilsynelatende ikke gjort noen vurdering av om endringene som planlegges leder til at støtteordningene må behandles strengere under statsstøttereglene i EØS-avtalen.

Det legges også opp til en rekke aksjesalg til fylkeskommunene, som kommer til å koste betydelig administrativ kapasitet, antagelig også betydelige advokatkostnader. Ressursene bør heller brukes til innovasjon. FIN mener det er avgjørende at Stortinget stopper de foreslåtte endringene i Siva.

Med vennlig hilsen,

Trine Ellingsen
daglig leder, FIN